

denek fölött szeretik. Be kell vallanunk, hogy a *Zendülők* és *Karinty Capiláriájának* olvasása után megváltozik nézetünk ebben a kérdésben — és nagyon csodálkozzunk.

(Páris.)

Elisabeth Bidou.

CORONA.

... A *Zátony* is teljesen élettelen képét adja egy nagy emberi fájdalomnak. Kiméri a magyar tragédiát a boltban ... Csodálom, hogy az egész magyar sajtóban csak *Makkay* püspök mert okos és bátor cikket írni róla.

Szabó Dezső, A Reggel 1931, jan. 26

Erdélyi német könyv.*) Az Erdélyi Szépmíves Céh első fordításkiadása.

Erdély reprezentáns magyar kiadóvállalata kiad egy erdélyi szász könyvet, amiben az író bizony nem a legszebb elismerés hangján nyilatkozik rólunk magyarokról. Ez a könyv második kiadását Münchenben érte, tehát a németeket is tájékoztatta arról, hogy milyen szörnyű sors is volt az, Magyarországon kisebbségben élni. Micsoda sértés volt a Czenkhegyre Árpádszobrot állítani, a brassói múzeumnak államsegélyt kínálni, megkívánni, hogy a szász iskolákban magyar nyelvet is tanítsanak!

Mi, akik ma kisebbségben élünk, szintén tudnánk egy-két regényt írni a kisebbségi sorsról. És azokban egy kicsit különb sérelmek lehetnének felsorolva, mint a *Meschendorfer*-könyvben. Szépséghibáitól eltekintve a könyv őszinte és emberi. Brassó története: aki nem tud semmit az erdélyi szászokról, olvassa el, mert nem kár elolvasni. Megírni sem volt kár. Csak éppen a magyarrafordítást lehetett volna megspórolni. Mert az erdélyi szászok ezerszer tanujelét adták, most és a múltban és ebben a könyvben, — hogy semmi közösséget nem vállalnak velünk. Se régen, mint többséggel, se most, mint testvérkisebbséggel. Kár akkor — a magyarázó előszó és utószó dacára — éppen ezt a könyvet kiadni.

Vagy mi még kisebbségi sorsban is örökké loyálisak maradunk?

(Hargita-váralja.)

Korponay Mária.

CSODABOGÁR.

Bölcsélet tényében I—III, Művészet és erkölcs, írta *Csefkő* József, Budapest 1934: ez olvasható egy 1933 nov. elején érkezett füzet címlapján. A kéjgáz és halandzsa színes keverékét nyújtó „általános metafizika“ borítékjáról idézzük a következő fölhívást:

Szerzőnek a magyar szellemi élet *revízióját kivonatoló* munkája, *Vörösmarty fantasztikus* művei és *R. Fodor Árpádnak* a ténylegesen is katolikus magyar irodalom-történetírás hajnalpírját *megtartóztató* értekezése: Ady a modern individualizmus sodrában, még kapható a szerzőnél Újpest, Mária-u. 70, 11/a.

Amihez még hozzávehetjük a bölcselő szerzőnek azt az alaptételét (14. l.), miszerint „az igazság az a legkisebb közös többszörös, amelyen a jó és a szép.

*) *Meschendorfer: Corona.* Erdélyi Szépmíves Céh kiadása, 1933, 8'.

mint a valóságnak másik két, emberi szellemben tört darabja: értéke közös nevezőre hozható, összeadható és kivonható sajátos lényegének és egymástól való függetlenségének legkisebb csorbulása nélkül". Videant philosophi!

*

Lelkes István írja a François Coppée vezetése alatt 1883-ban Budapestre jött francia delegációról:

A francia vendégek Szobnál lépték át a magyar határt s onnan hajón utaztak egész Pestig. (*A magyar-francia barátság aranykora*, Bp. 1933, 214. l.)

Valóban aranykor lehetett, de a csehek aranykora, nem a mienk... Ehhez már kommentár sem kell. Talán Adyt is át kellene stilizálni trianoni viszonyokra: Szabad-e Szobnál betörnöm, Új időknek új dalaival...

LEVELESTÁR.

Németesen. A lapokban hosszú cikkek jelentek meg a bridge-ről. Ha már idegen kártyajátékokat veszünk át, inkább vegyük át az idegen szót is, mintsem magyartalanra fordítsuk a terminusokat. A kijátszás művészete csúnya fordítása a német auspielen-nek. Magyarul: „hívás“ vagy „indítás“. Kijátszani, rászedni embereket szoktak... — *Angolosan.* Bethlen Margit írja (BH. ápr. 21): „... szinte már nem is realizálta, hogy mit jelent“. Ez az angol eredetű szó (to realize) az utóbbi években francia divatszóvá, előkelő angломán affekcióvá lett, azzal az értelemmel, hogy „elképzelni“, „megérteni“, „világossá tenni önmagunk előtt“. Semmi szükség a szónak ilyen használatára, mert zavarja a „realizálni“ egyéb értelemait: valóra váltani, a nyereséget lekötni a játék abbahagyásával. — *Arany és Petőfi.* Szathmáry István ilyen című verse valóban a „Homér és Oszián“ utánzata. De talán mentsége, hogy szándékos. — *Szegedi Téka.* Aki Sértő Kálmánt lírikusnak tartja, mint a Szabadság kritikusa (nov.), azzal nem lehet vitatkozni. Csak annyit jegyzünk meg, hogy a Szabadság nem tartja jelentősnek Szeged kulturája szempontból az egyetemet és „az egyetem árnyékában megjelenő Széphalom c. folyóiratot“, — ezzel a megállapításával azonban némiképp ellentétbe jut, mikor a szegedi kultúra föllendítőinek és igéreteinek épen azokat tartja — Budapest Györgyöt és Berczeli Anzelm Károlyt — akik az egyetem neveltjei és a Széphalom munkatársai. Azt sem tudja a Szabadság, de elárulhatjuk, hogy a nagy dicsérettel említett Magyar László-féle parasztrehány és a Magyar Téka, szintén össze vannak kapcsolódva az előbb említett két szegedi tényezővel. Abban egyetértünk a Szabadsággal, hogy olyan sokat vár a szegedi Szent Márk-tértől. De akkor mért szólja le két hasábbal előbb a klebelsbergi „kultúrflótyát“ és a bethleni építő kultúrpolitikát? Mehr Logik! — *Debreceni olvasó.* Köszönjük a szíves figyelmeztetést. Nem kerülte el figyelmünket a hihetetlenül naiv és önképzőkori nívón levő Csokonai-tanulmány, de nem az illusztris szerzőt hibáztatjuk érte, aki elvégre is nem hivatott annak elbírálására, hogy megáll-e a tudomány előtt, amit kedvenc kollégiumi költőjéről elmesél, — hanem hibáztatjuk a Franklin-Társulat lektorát, aki azt hitte, hogy az illusztris szerzőnév jobb cégér, mint egy szürke filologusé és hogy az illusztris szerzőnév talán jótékony fátylat borít a semmitmondó Csokonai-tanulmány hiányaira.